

SANERING MAAS

Vragen van de Heer Rang m.b.t. het Rapport Werkgroep Sanering Maas aan de Minister van Verkeer en Waterstaat en de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (ingezonden op 12 oktober 1971).

1. Hebben de bewindslieden kennis genomen van het rapport Werkgroep Sanering Maas?

2. Achten de bewindslieden het juist, dat in het door de werkgroep uitgebrachte rapport „het stroomgebied bovenstrooms van Luik niet is meegerekend”?

Zijn de bewindslieden dan ook van mening, dat een industrie-agglomeratie in het Sambregebied met een vervuilingsswaarde van ca. 1 mln. i.e.¹⁾, op ca. 90 km van Maastricht een te verwaarlozen invloed heeft op de kwaliteit van het Maaswater in Limburg?

3. Indien vraag 2 bevestigend wordt beantwoord, zijn de bewindslieden dan van mening, dat de te bouwen zuiveringsinstallaties te Maastricht, Beek (D.S.M.), Roermond en Venlo wél invloed zullen hebben op de kwaliteit van het water in de spaarbekkens en Deltameren op een afstand van 170-200 km van Roermond?

4. Indien vraag 2 niet bevestigend wordt beantwoord, zijn de bewindslieden dan niet van mening, dat naast overleg met België, ook overleg met Frankrijk geboden is?

Zijn de bewindslieden niet in ieder geval deze mening toegedaan gezien de zinsnede in het rapport (blz. 26, onder 3): „Opvallend zijn de grote hoeveelheden afkomstig van de Belgische Maas, die volgens inlichtingen van Belgische zijde bovenstrooms van Luik ook al worden aangetroffen”, en gezien de vermelding in de Nederlandse literatuur²⁾, dat deze stoffen reeds in de Maas voorkomen aan de Belgisch-Franse grens?

5. Zijn de bewindslieden niet in het algemeen van mening, dat de sanering van het Nederlandse gedeelte van de Maas alléén niet voldoende veiligheid biedt voor de drinkwaterbereiding uit de bekkens in Limburg en in de Biesbosch, zolang overleg met België, Frankrijk en Duitsland niet in afdoende maatregelen in die landen heeft geresulteerd, en dat dit overleg derhalve de eerste prioriteit heeft?

6. Accepteren de bewindslieden in het kader van de voorgaande vraag de regels van het Europees Handvest voor het Water van de Raad van Europa: „Bij het beheer van watervoorraden moet men rekening houden met natuurlijke stroomgebieden, veeleer dan met politieke of administratieve grenzen” en „Water heeft geen grenzen, als gemeenschappelijk goed vereist het een nauwe internationale samenwerking”?

7. Kunnen de bewindslieden mededelen hoeveel de totale jaarlijkse zuiveringslasten (te weten investerings- plus exploitatielasten), na subsidiëring, per inwoner-equivalent zullen gaan bedragen in de betrokken regio's in Limburg en Noord-Brabant, als gevolg van de reeds bestaande en de voorgestelde additionele saneringsmaatregelen?

8. Zijn de bewindslieden met ondergetekende van mening, dat in het kader van het boven gevraagde overleg met de genoemde bij de Maassanering te betrekken E.E.G.-landen — gelet op de artikelen in het E.E.G.-verdrag betreffende gelijke concurrentievoorwaarden — eveneens overeenstemming moet worden bereikt over het als acceptabel te achten niveau van de in de voorgaande vraag bedoelde zuiveringslasten?

9. Nu er sprake van is, dat Nederland gaat bijdragen in de kosten van voorzieningen, die in het buitenland worden getroffen (bijdrage in de kosten van afvoer van het Franse afvalzout), achten dan de bewindslieden het een redelijke suggestie om aan België voor te stellen om van de stichtingskosten van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Luik — waarvan de Belgische Staat 80 pct. zou betalen, terwijl de stad Luik de exploitatiekosten voor haar rekening zou gaan nemen — de resterende 20 pct door Nederland te laten betalen, terwijl dan als voorwaarde een Nederlandse controlebevoegdheid zou kunnen worden verlangd van Luik tot Maasbracht?

Antwoord van de Heer Udink, Minister van Verkeer en Waterstaat a.i. mede namens de Heer Westerterp, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (ingezonden 17 januari 1972).

1. Deze vraag wordt bevestigend beantwoord. De ondergetekende merkt op dat, zoals in zijn begeleidende brief bij de aan de Voorzitter van de Eerste Kamer toegezonden exemplaren van het rapport is benadrukt, hij zich akkoord heeft verklaard met de publikatie ervan.

2 en 3. In het rapport is vermeld dat voor de kwaliteit van het Maaswater in Nederland vooral van belang zijn de lozingen in de Luikse agglomeratie, waarbij in het bijzonder is gedacht aan de biologische afbreekbare bestanddelen daarin. Voor niet afbreekbare bestanddelen in het water is voor de Nederlandse Maas uiteraard ook van belang hetgeen bovenstrooms van Luik gaande is; dit wordt overigens in het rapport ook niet ontkend.

Intussen moet de opdracht aan de commissie gezien worden tegen de achtergrond van de uitvoering van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Op grond daarvan diende zij in eerste instantie een inventarisatie te maken van de bestaande en te verwachten verontreiniging in het Nederlandse deel van de Maas en voorstellen te doen tot opheffing van deze verontreiniging binnen het nationale kader.

4, 5 en 6. Op het ogenblik wordt in het kader van de Raad van Europa overleg gevoerd over een conventie voor het water, waarin regels voor het beheer van internationale stroomgebieden worden gesteld.

1) Mme. S. Herry: „Etude de la pollution du bassin mosan”. Extrait de la revue du Cebedau, No. Mars 1962, blz. 220.

2) Ph. Jansen: „Een onderzoek naar de kwaliteit van het Maaswater in Frankrijk en België”. RIVON-mededeling no. 255, Natuurhistorisch Maandblad, 31 mei 1967.

Aan dit overleg wordt derhalve ook door België, Duitsland en Frankrijk deelgenomen. In deze conventie zal voor de deelnemende staten onder meer de verplichting worden opgenomen alle mogelijke maatregelen te nemen ter bestrijding en voorkoming van verontreiniging van internationale stroomgebieden en daartoe besprekingen te beginnen met iedere andere daarbij betrokken staat.

Van Nederlandse zijde wordt actief aan dit overleg deelgenomen. De ondergetekende is niet van mening dat het internationale overleg prioriteit zou moeten hebben boven de maatregelen in eigen land. Eerder gelooft hij in een gelijktijdige behandeling; men zou bezwaarlijk maatregelen van het buitenland kunnen vergen indien men niet duidelijk aantoonst binnen eigen land actief bezig te zijn, waarvan in het geval van de Maas ook de grootste en meest directe effecten te verwachten zijn en waarvoor de bestuurlijke regelingen in beginsel ter beschikking staan. 7 en 8. Het is momenteel nog niet te overzien hoe groot de totale zuiveringslasten in de genoemde regio's zullen worden. Dit hangt o.m. af van de vorm die het provinciaal bestuur aan de zuiveringsorganisatie in Limburg zal willen geven. Een indruk van de investeringen die in de eerstkomende jaren worden gedaan, kan worden verkregen uit het schrijven dat de ondergetekende op 2 november 1971 aan de Voorzitter der Eerste Kamer heeft toegezonden.

Overigens brengen de door de vraagsteller bedoelde beginselen van het E.E.G.-verdrag nog niet direct met zich mede dat in gezamenlijk overleg overeenstemming over de hoogte van zuiveringslasten zou moeten worden bereikt.

9. De ondergetekende meent dat de verantwoordelijkheid voor de bescherming van de kwaliteit van het Maaswater in het Belgische deel van die rivier in alle opzichten bij België behoort te liggen.

De te hanteren uitgangspunten voor de handhaving en de verbetering van de kwaliteit worden uitvoerig onder ogen gezien bij het bilaterale overleg over de gehele Maasproblematiek dat op het ogenblik met België gaande is.

Commentaar van de Heer E. J. van Litsenburg, lid van de Provinciale Staten van Limburg:

Het rapport van de werkgroep Sanering Maas schijnt thans een deelrapport te zijn; terwijl het stroomgebied in zijn geheel nog niet is bestudeerd! Volgens de richtlijnen van het rapport dienen kapitale werken te worden uitgevoerd te Maastricht, Roermond en Venlo zonder *precies* te weten:

- a) de voordelen t.a.v. het milieu
- b) de kosten voor de plaatselijke regio's.

Ir. Jansen toont in zijn artikel in het Natuurhistorisch Maandblad 60 jrg. no. 11/12 aan dat Nederlandse saneringsgelden voor Limburg beter besteed zijn in de zuiveringsinstallatie van Luik volgens het voorstel van de Heer Rang.

Dit voorstel betekent naast een grote verbetering van de kwaliteit van het Maaswater in Limburg een aanzienlijke financiële inspanning van Belgische zijde, gestimuleerd door een relatief geringe Nederlandse bijdrage.

EFFECTIEVER KAN HET NEDERLANDSE HEEFINGSGELD NIET BESTEED WORDEN! Door deze Belgische inspanning stijgen de Belgische zuiveringslasten in de richting van het Nederlandse niveau.

Want van een „gelijktijdig” handelen, zoals dit door de Minister is gesteld is thans geen sprake meer! De Minister is schijnbaar niet op de hoogte van het aantal Limburgse rioolwaterzuiveringsinstallaties in bedrijf en in aanbouw! Het verheugt ons dat in het kader van de Raad van Europa overleg wordt gevoerd. Hieromtrent lezen wij echter in *H₂O* (5) 1972, no. 3 „Er zijn echter discussiepartners, die achter het Nederlandse standpunt een vraagteken zetten...” En zo zien wij dan ook aankomen dat met het star aanhouden van een Nederlands principe „de vervuiler betaalt” de Maassanering zal mislukken. Dit betekent niet alleen weggegooid Limburgs geld, maar eveneens EEN VERZWAKKING VAN DE CONCURRERENDE POSITIE VAN DE LIMBURGSE INDUSTRIE T.O.V. BELGIE. Bij de herindustrialisatie van Limburg zijn fouten gemaakt. Nog meer fouten kunnen wij ons niet permitteren, want wij betalen ze met werkeloosheid, pendel, emigratie en vervroegde pensioenen!

Ook in zaken die betrekking hebben op het milieu-beheer mag men zich niet straf of dogmatisch opstellen. Een pragmatische instelling waarbij gestreefd wordt naar duidelijke inzichten en weldoordachte internationale afspraken moet oplossingen kunnen bieden.

Jammer dat men daar in den Haag nog zo weinig oog voor heeft.